

REMISSVAR

2023-09-04

SIS (Svenska Institutet för Standarder)
<https://kommentera.sis.se/>
ftSS 618000, Safe business practice - Verified
supplier and supply chain

Svar från Småföretagarnas riksförbund vad avser remiss ftSS 618000, Safe business practice - Verified supplier and supply chain, dokumentnamn ENQ-27554_53270548.pdf

Småföretagarnas Riksförbund är ett förbund av småföretagare för småföretagare och har som syfte att påverka politiska beslut för att göra det tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag. Småföretagarnas Riksförbund har granskat utkast på ny standard Säkra affärer (ftSS 618000:2023), utifrån förbundets syfte att företräda småföretagare och att med fokus på den målgruppen identifiera risker och möjligheter.

Som vi har uppfattat inriktningen från SIS och den tekniska kommitté, SIS/TK 618, som utformat förslaget, så ska standarden användas för att verifiera ett företags efterlevnad mot de krav som näringslivet och samhället ställer. SIS och teknisk kommitté, SIS/TK 618, vill att företag ska kunna verifiera efterlevnad mot standarden genom tredjepartsrevision som utfärdar verifikat. Man vill även uppmuntra inköps- och upphandlingsprofessionen att kravställa tredjepartsutfärdade verifikat vid inköp och upphandling.

Småföretagarnas Riksförbund anför stark kritik mot förslaget att inrätta ny standard Säkra affärer (ftSS 618000:2023 med nuvarande inriktning.

Det finns en politisk viljeinriktning i Sverige att få fler småföretag att delta i upphandlingar. I december 2022 lämnade Regeringen sitt regleringsbrev till Upphandlingsmyndigheten med uppdraget att följa upp och analysera i vilken utsträckning små företag och idéburna aktörer deltar i offentlig upphandling. Myndigheten ska vid behov lämna förslag på ytterligare åtgärder för att underlätta för dessa att delta i offentlig upphandling och delredovisning sker senast den 31 mars 2024 och slutredovisning senast den 31 mars 2025.

När resultatet från Anbudsbarometern presenterades 2021 framgår att 84,9 procent av de tillfrågade leverantörerna någon gång avstått från att lämna anbud i en offentlig upphandling. Det som framför allt fått dem att avstå är att upphandlingarna har för stort fokus på låga priser, kraven upplevs som irrelevanta och omöjliga att uppnå samt att chanserna att vinna upphandlingen upplevs som alltför små. Nästan 39 procent tycker också att det blivit svårare att lämna anbud, framför allt genom krångliga kravställningar och för mycket fokus på lägsta pris i förhållande till kvalitet.

För att vända trenden krävs det att endast krav som är rimliga och relevanta ställs på den som deltar i en upphandling samt att dialog mellan kund och leverantörer stärks. Med standard Säkra affärer (ftSS 618000:2023) tillkommer ytterligare krav på en redan utsatt företagargrupp. Småföretag har inte kompetens, tid eller ekonomiska resurser för omfattande verifieringsprocesser. Redan idag krävs det ofta certifiering mot ISO-standarderna ISO 14001 och ISO 9001 för att kvalificera sig som leverantör. Nu vill SIS lägga ytterligare administrativ börda på leverantörer genom att skapa möjlighet för inköpare och upphandlare att kräva verifiering mot en standard där omfattningen av krav skulle kunna anses orimlig och i delar irrelevant för den aktuella inköps-/upphandlingssituationen.

Småföretagarnas Riksförbund, Pottenborgsvägen 4 B, 263 57 Höganäs

Tel: 042-342850 E-post: info@smaforetagarna.se

En verifiering mot standard Säkra affärer (ftSS 618000:2023) kommer också anses vara en färskvara. Flera av de krav som listas i standarden kan förändras på dagen. Detta skulle kunna innebära att inköparen/upphandlaren ställer krav på giltighetsperiod för verifieringsintyget. För ett företag kan det innebära att man måste genomgå flera kostsamma verifieringar under året för att kunna godkännas att lämna anbud/offert.

Frågan har ställts till SIS om det gjorts någon risk- och konsekvensanalys kopplat till olika intressentgrupper. Vi har fått svaret är att någon sådan inte har gjorts vad gäller de risker vi anför i vårt remissvar. Vi uppmanar SIS att genomföra en analys vad gäller möjliga konsekvenser samt att invänta Upphandlingsmyndighetens redovisning av utredning ”Små företags deltagande i offentlig upphandling”. SIS bör även beakta betänkandet från Leverantörskontrollutredningen som bland annat innehåller förslag på att det ska införas en funktion för samordnad registerkontroll hos Bolagsverket. Detta ska göra det enklare att kontrollera och utesluta olämpliga och oseriösa leverantörer från offentliga upphandlingar. Om en samordnad registerkontroll införs kanske en verifierbar standard inte tillför något ytterligare värde? I bakgrundsbeskrivningen kan vi inte heller finna referens till någon organisation, intressegrupp eller myndighet som har föreslagit/efterfrågat en standard av detta slag.

Småföretagarnas Riksförbund motsätter sig att den här typen av standard blir bas för en verifieringsprocess och är kritiska till att inköpare och upphandlare, får minskad administration på bekostnad av ökade kostnader och ökad arbetsbörda hos den tilltänkta leverantören, exempelvis småföretag. Ansvaret för att ställa krav och följa upp krav bör ligga hos kunden och inte förskjutas till en standard med tredjepartsverifiering.

Däremot ser vi positivt på ökat stöd för inköpare och upphandlare i hur man ställer relevanta och rimliga krav vid inköp och upphandlingar samt hur man följer upp dessa. Standarden skulle kunna fylla en sådan funktion om vägledning för uppföljning av krav införlivas. Standarden skulle även kunna fungera som en checklista för leverantörer.

Med vänlig hälsning

Peter Thörn, Ordförande

Ellen Friberg, Styrelsesuppleant